

EU dosáhla dohody o nových pravidlech boje proti praní špinavých peněz. Tím ukončila nejistotu ohledně veřejného přístupu k informacím o skutečných majitelích

26.1.2024 - | Transparency International ČR

TI vítá novou směrnici o nařízení proti praní špinavých peněz, na kterých se v polovině ledna 2024 shodla Rada a Evropský parlament. Nová pravidla zaplňují mezery EU v boji proti praní špinavých peněz, včetně zlepšení kapacit a pravomocí vnitrostátních orgánů dohledu a dalších příslušných orgánů.

Tato tzv. šestá AML směrnice (z anglického: Anti-Money Laundering, česky: proti praní špinavých peněz) má za cíl především zlepšit jak evidence skutečných majitelů, tak katastry nemovitostí napříč členskými státy EU.

Přístup do evidencí skutečných majitelů

Podle nové AML směrnice získají osoby přímo zapojené do boje proti praní špinavých peněz všeobecný přístup k evidencím skutečných majitelů. Jedná se o zásadní opatření, které zajišťuje zachování úrovně transparentnosti skutečného majitele v návaznosti na rozhodnutí Soudního dvora EU z roku 2022, které zrušilo veřejný přístup do evidencí.

Občanská společnost a média investigující praní špinavých peněz a související trestnou činnost – včetně korupce – tak budou mít možnost nadále prověřovat skutečné majitele společností a fondů.

„Možnost ověřovat skutečného majitele nejen domácích, ale i zahraničních společností, je zcela klíčová v boji proti praní špinavých peněz. Často se jedná o základní údaj, díky kterému se společnosti, které bývají součástí schémat na praní špinavých peněz, dají identifikovat,“ komentuje Marek Chromý, vedoucí analytik české kanceláře TI.

„Bez obecné možnosti ověřit skutečného majitele by byla role novinářů a občanské společnosti v boji s přeshraniční kriminalitou značně ztížena, ne-li znemožněna. A je to právě občanská společnost, která dokáže upozornit na široká schémata v takové míře, kterou státní orgány nemají a nemohou mít,“ doplňuje.

Kdo bude muset deklarovat skutečného majitele?

V TI také vítáme z toho vycházející spolupráci a soudržnost, kterou nové nařízení přinese pro celou EU. Pravidla zejména zacelí dlouhodobý nedostatek v oblasti investic do nemovitostí, které budou nově muset deklarovat své skutečné majitele i v případech, že se jedná o zahraniční společnost s investicemi napříč několika členskými státy Unie.

„Nová pravidla výrazně ztíží zločincům skrývat své neoprávněně nabyté zisky v luxusních nemovitostech, protože úřady budou mít v budoucnu lepší přístup k informacím o majitelích nemovitostí,“ říká Roland Papp, senior policy officer bruselské kanceláře TI EU.

„Nyní je zásadní, aby členské státy tato pravidla neprodleně implementovaly. Evropská komise a

nový úřad pro boj proti praní špinavých peněz (AMLA) budou muset nadále podporovat členské státy při prosazování těchto posílených pravidel v boji proti korupci a organizovanému zločinu," uvádí.

„Chválíme Radu i Parlament za to, že zajistily, že žádný členský stát EU nemůže znemožnit přístup novinářům a občanské společnosti do evidencí skutečných majitelů. Je zvláště vítáno, že jim bude poskytnut všeobecný přístup, aniž by museli prokazovat oprávněný zájem v každém jednotlivém případě. Zdá se však, že zákonodárci zcela nevyloučili možnost sdílet podrobnosti o tom, kdo se jimi zabývá, majitelům společností," vysvětluje Maira Martini, odbornice na korupční finanční toky, mezinárodního sekretariátu TI v Berlíně.

„Konečné znění směrnice by mělo obsahovat jasné záruky proti odvetným opatřením a dalším rizikům pro novináře a zástupce občanské společnosti vyšetřující korupci a finanční kriminalitu. Zároveň nová směrnice, i když je vítána, je krátkodobou opravou, která má zabránit tomu, aby se EU vrátila do éry firemního tajemství po nepříznivém rozhodnutí nejvyššího soudu EU," uzavírá.

Vznikne i nový dohledový orgán EU

Dohody z ledna 2024 završují jednání o balíčku proti praní špinavých peněz, který Evropská komise poprvé navrhla v červenci 2021. Na konci roku 2023 zákonodárci EU dosáhli dohody o zřízení nového orgánu EU pro boj proti praní špinavých peněz, jehož pravomoci budou rovněž zahrnovat dohled jak nad bankami, tak i dohledovými orgány na vnitrostátních úrovních. Transparency International prosazovala vytvoření takového orgánu již od roku 2019.

Souhrn nových pravidel výrazně posiluje obranu EU proti špinavým penězům a potažmo i boj proti přeshraniční korupci.

<https://www.transparency.cz/eu-dosahla-dohody-o-novych-pravidlech-boje-proti-prani-spinavych-pene-z-tim-ukoncila-nejistotu-ohledne-verejneho-pristupu-k-informacim-o-skutecných-majitelích>